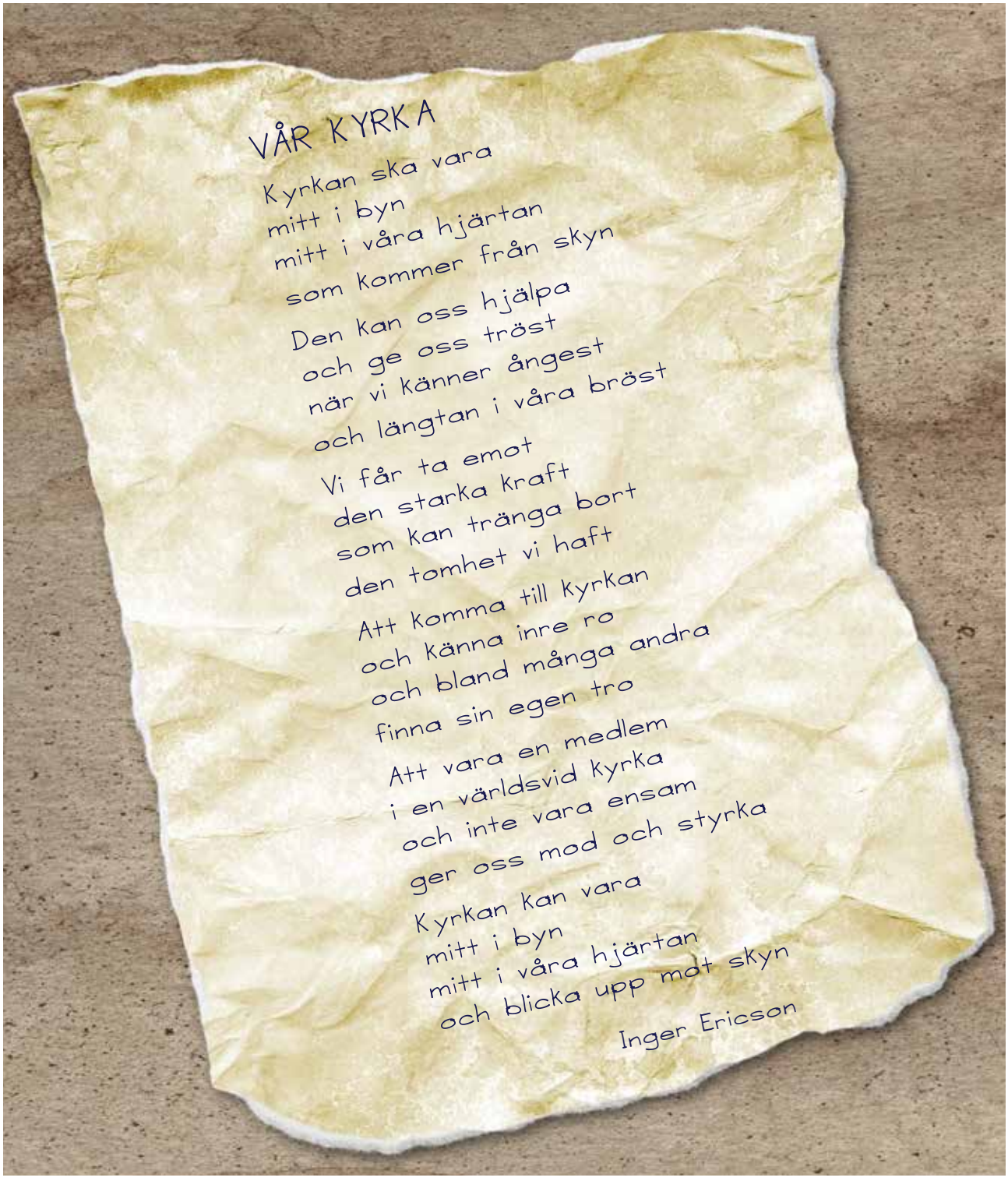
GOD JORD

En tidskrift om tro, hopp & kärlek

Svenska kyrkan
FRISTADS FÖRSAMLING

ÅRG. 12 **NR.4** NOVEMBER 2019

Tro, Hopp & Kärlek…

Trött på alla som kommer med ord,
ord men inget språk for jag till den
snötäckta ön.
Det vilda har inga ord.

Det diktade ovan är av Tomas Tranströmer, och något som jag kom att tänka på. Hur mycket ord det finns runt oss. Hur det så ofta handlar om att hitta att säga det rätta och riktiga.

Söka sin ord. Slipa ned det skarpa. Runda till och låta vanligheten sippra igenom.

Säga rätt saker till den som sitter framför. Ibland behövs en utomståendes spegling av livsberättelsen. Nya öron och en hjälp framåt. För alla livets skiftningar är inte lätt att sätta ord på.

Så, ibland är det inte orden det kommer an på. Det tysta språket. Ett lyssnande öra. Handen som läggs mot min. Värmen och beröringen berättar att allt nog kommer ordna sig. Och vi fortsätter att lyssna. Finnas med.

Numret av God Jord du håller i handen handlar om diakoni. Kyrkans tjänande sida med syfte att se och lyssna till den som sitter med oss. Att för en tid gå med, sida vid sida, så som Jesus gjorde. Ge av det vi har för att en annan människa behöver det.

Inte alltid hitta de rätta orden. Få låta svaren vara långt borta någonstans där vi nu inte vet. Men inte ensam.

Dikten fortsätter:

De oskrivna sidorna breder ut sig åt alla håll!
Jag stöter på spåren av rådjursklövar i snön.
Språk men inga ord.

Joakim Hedin, kyrkoherde.

Urval av innehåll

Ledare.....2
Om diakoni.....3-5
Julens musik.....8
Aktuella verksamheter 9-10
Barnens sida.....11
Begravningsverksamhet...12
Klimatet i centrum.....13
Gudstjänstprogram.....15-16

God Jord ges ut av Svenska kyrkan, Fristads församling.

Ansvarig utgivare:
Kyrkoherde Joakim Hedin.

Redaktion:
Joakim Hedin, Lena Maria Olsson Floberg och Fredrik Jansson, inkl. layout.

Adress: Svenska kyrkan, Stora vägen 2, 513 34 Fristad. Tel. 033-22 23 00.

Framsida: Dikt av Inger Ericson.

Tryck: LH-tryck, Ulricehamn.

Nästa nummer utkommer i februari 2020.

Svenska kyrkan
FRISTADS FÖRSAMLING

Diakoni - mer än bara samtal

För många är diakoni synonymt med samtal, men i arbetet ryms så mycket mer. Daniel Castor, diakon i Fristads församling, sätter lite ljus på yrket och förklarar varför just julen kan vara en tuff tid för många.

Ordet *diakoni* kommer från grekiskan och betyder ”tjänst”. Diakoner fanns tidigt i den kristna kyrkan som medhjälpare till församlingens föreståndare i ekonomiska frågor och i omsorgen av församlingens medlemmar. Runt mitten av 1800-talet inrättades en utbildning för diakonissor i Sverige som utvecklats vidare till det som är dagens sjuksköterskeutbildning. Idag förknippas diakoni framförallt med socialt arbete – kyrkans omsorg om medmänniskan och skapelsen och att möta människor i utsatta livssituationer. Det är mångt och mycket ett förhållningssätt vi pratar om.

Daniel Castor, diakon i Fristads församling.

För mig som diakon i Fristad innebär det praktiska arbetet en hel del samtal. Samtal med människor vars liv för tillfället inte riktigt går ihop. Det kan röra sig om krackelerade relationer, livsfrågor, ensamhet, eller bara ett behov av att få prata av sig med någon som har tystnadsplikt och lyssnar. Det innebär möten med människor vars ekonomi är alltifrån ansträngd till obefintlig. Alla dessa samtal är kostnadsfria och erbjuds alla, oavsett om du är medlem i Svenska kyrkan eller inte. Det är i mina ögon ett konkret uttryck för ovan nämnda diakonala förhållningssätt.

Inom diakonin ryms även arbetet med ideella, nätverkande kring samhällsfrågor, det internationella arbetet, hembesök, gudstjänster med mera. Kyrkans diakonala verksamhet möjliggörs av alla som har valt att fortsätta vara medlemmar i Svenska Kyrkan och därigenom vara med och finansiera detta arbete. Så tack till er, och för er diakonala gärning i detta!

Många är extra utsatta under jul, varför är det så? Hur ser situationen ut?

– Det korta svaret är att för den ensamme blir ensamheten ofta så mycket påtagligare vid högtider. Särskilt vid jul som i vår tradition är den mest familjeknutna högtiden. Och för den med ansträngd ekonomi blir det extra tydligt vad man inte har råd med, inte minst när det kommer till barnen.

Vad kan kyrkan göra och kan man göra något som medmänniska?

– När det kommer till just jul, så finns en liten julpeng för de mest behövande. Vi delar även ut julklappar till barnfamiljer som inte riktigt får ihop det ekonomiskt. Dessa klappar är skänkta av andra människor. Så det är något de allra flesta kan göra. Kom med en inslagen julklapp till Kyrkans Hus, så ser vi till att någon behövande får den. Men det som alla kan göra och som är det viktigaste du kan göra, är att vinnlägga dig om att se nästa människa du möter med kärleksfulla ögon. Tänk gott om den du möter. Vem det än är. Detta gäller även när du möter personen i spegeln hemma. Du ser en människa som Gud älskar.

Text och foto: Daniel Castor.

Som medlem i Svenska kyrkan ger du möjlighet för:
• Underhållet av våra kyrkobyggnader och kulturarv • Stöd till människor på flykt, i Sverige och utomlands • Stöd till människor som är nya i Sverige att lära sig svenska och komma in i samhället • Tillfälligt ekonomiskt stöd när det verkligen krisar • Stöd inom vård, försvar, universitet och fängelser • Stöd till svenskar som vistas utomlands.

Besök som ger dubbel glädje

Ögonen glittrar på Svea Andersson, när hon tar emot oss i sin lägenhet. Hon är van att få besök.

Sedan två år tillbaka bor Svea inne på Skogslid. Då kände jag inte så många här, säger hon, jag visste inte vilka de var. Och så kom då en dag frågan från Conny Andersson, samordnare för besökstjänsten i Fristad:
– Svea, vill du ha besök?

– Och jag visste ju inte vem som skulle komma, men jag hade sett en dam, och tänkte, tänk om jag finge henne, det skulle vara så trevligt! Och så kom Conny just med henne.

Besöktjänstens samordnare Conny hälsar på hemma hos Svea.

Nu har det gått dryga året sen den dagen och varje tisdag, efter morgonbestyren är avklarade, får Svea besök.

– Vi har det så trevligt – hon blir 85 och jag är 90, vi har så mycket gammalt att prata om, så samtalet sinar aldrig. Det kunde inte varit bättre, säger Svea. Och ögonen lyser om möjligt ännu mer.

Hur började det hela?

Du kan historien, säger Conny: Elna Hessel, rektor på Folkhögskolan, var tillsammans med en väninna på begravningsgudstjänst i Fristads kyrka. De två var de enda besökarna, förutom präst och kantor. Då tog Elna beslutet – Ingen skall behöva dö så ensam! Året var 1992 och besökstjänsten startade. Sedan dess har den varit ett samarbete mellan Röda korset, Svenska kyrkan, Equmeniakyrkan, PRO och SPF. Varje år får man också ett generöst bidrag till verksamheten från Lions. All verksamhet sker ideellt, men man ordnar också fester och en resa i juni månad.

Hur kom då Conny med i verksamheten?

– Jag blev arbetsskadad 1999, jag kom till Rehab i Borås och fick rådet: Åk till Kyrkans Hus i Fristad. Men jag åkte först inte dit, jag visste inte vad jag skulle säga. Efter ett tag träffade jag diakonen som arbetade där, Boris Gustavsson. Du behöver komma ut bland folk, sa han. Och så fick jag min första besökare.

Sedan dess har det blivit flera. I dagsläget besöker han själv tre stycken. Totalt är det ett knappt 30-tal personer i Fristad som får besök av drygt 20-talet personer. Men flera står på kö för att få besök. Och det är ju inte så med besöksverksamheten att det bara är de som får besök som får hjälp och glädje. Det gäller i lika hög grad även den som besöker, det kan både Conny och Svea intyga.

Vad krävs för att bli besökare?

Man ska vara en god lyssnare, säger Svea snabbt. Och alla har tid att ge en timma i veckan, säger Conny. Och lönen för mödan: det är sorlet på julfesten och sillfesten och alla goda skratt däremellan!

– Och alla goa kramar! tillägger Svea.

Text och foto: Lena Maria Olsson Floberg.

Som medlem i Svenska kyrkan ger du möjlighet för:
• Kyrkans öppna förskola och andra aktiviteter där små barn och deras föräldrar kan mötas • Hembesök och sjukhusbesök för att stötta sjuka eller människor i kris • Gemenskapsträffar för äldre och ensamma • Jourhavande präst som människor i krissituationer kan kontakta under den tid på dygnet då många andra resurser är stängda.

Diakonin har inga gränser

Från vänster: Madeleine Råberg, vaktmästare, Thomas Berndt, präst och Anette Gustafsson, kyrkomusiker.

Diakoni och kontakt med människor är något som genomsyrar hela Fristads församlings verksamhet, oavsett vad man arbetar med. Här berättar några ur personalen om sina erfarenheter kring just diakoni.

Madeleine Råberg, vaktmästare:

– När jag hör ordet diakoni tänker jag på en person som finns till som stöd och kan lyssna när någon har det lite jobbigt. Vi vaktmästare får vara lite diakoner då det är många som vill prata, främst när vi träffar folk på begravningar eller som besöker kyrkogården. Det är en viktig del och ingår i jobbet helt enkelt. Man får läsa av människor och se om de vill prata eller inte, men det vill de flesta. Det behöver inte vara personligt på något sätt, utan många behöver bara prata av sig, och då finns vi där för dem. Det räcker oftast att säga hej så kommer samtalet av sig självt. Jag försöker hjälpa till så gott det går, lyssna eller hänvisa dem vidare till rätt person om de behöver mer hjälp, stöd eller har frågor.

Thomas Berndt, präst:

– Jag tänker på att finnas till för någon annan som är i behov av stöd eller är i nöd på något sätt. Jag möter många i samband med dop, vigslar och begravningar och tänker att jag visar att jag är genuint intresserad av personen eller personerna och att den eller de får stå i centrum. Vid begravningssamtal kommer jag hem som gäst till andra och då blir det en slags ömsesidighet, vilket gör att att samtalet blir mer otvunget. Diakoni finns i alla möten och sammanhang. I kväll har vi konfirmander och då handlar det mer om att lyssna in vad som rör sig, och vad som är viktigt i deras värld, snarare än ren undervisning. Det är inte en fråga om att göra praktiska saker, utan för mig är samtalet det viktigaste och att den jag träffar känner sig sedd och hörd.

Anette Gustafsson, kyrkomusiker:

– Diakoni - då tänker jag på personliga möten och samtal. Diakoni finns med i alla möten vid exempelvis begravningar, vigslar, gudstjänster och inte minst när jag har mina orgelelever - hur man på ett kristet sätt möter människor. Jag tror mycket på de här små samtalen och mötena som sker och som egentligen kan bli samtal om allt ifrån kyrkans tro och liv till helt vardagliga saker. Målet i det jag gör i mitt arbete, med kyrkan som utgångspunkt, är att nå ut med det kristna budskapet och att dessa samtal formas av hur jag möter folk med just den inställningen. Det är alltså den inriktningen som bestämmer hur jag ska lyssna och hur jag kan föra samtalet vidare på bästa sätt.

Text och foto: Fredrik Jansson.

Som medlem i Svenska kyrkan ger du möjlighet för:
• Arbete i krissituationer med lokala kriscentrum, samtalsstöd m.m. • Självavårdssamtal när livet känns tufft och man behöver någon att prata med • Gratis eller subventionerad familjerådgivning • Olika projekt för stöd till människor i arbetslöshet • Ett rikt musikliv med körer och musiker • Stöd till de som sörjer.

Svenska kyrkan

Anmälan om inträde i Svenska kyrkan

Skicka in din anmälan till: Kyrkans Hus, Stora vägen 2, 513 34, Fristad.

Namn: ..... Personnummer: .....

Gatuadress: .....

Postadress: .....

Ort och Datum: .....

Namnteckning: ..... Telefonnummer: .....

Var vänlig markera de svar som är aktuella

☐ Jag är **döpt** i Svenska kyrkans ordning, år.....månad.....dag.....

☐ Jag är **döpt** i en annan evangelisk-luthersk kyrkas ordning, år.....månad.....dag.....

☐ Jag är **döpt** i en annan kristen kyrkas ordning, år.....månad.....dag.....
och önskar undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

☐ Jag är **inte döpt** men önskar undervisning i Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära som förberedelse till dop.

☐ Jag är **konfirmerad** i Svenska kyrkans ordning, år.....månad.....dag.....

☐ Jag är **konfirmerad** i en annan kristen kyrkas ordning, år.....månad.....dag.....

Ett barn som inte tillhör Svenska kyrkan kan finnas antecknat i avvaktan på dop eller meddelande i kyrkobokföringen. Anteckningen finns om barnet har en eller två tillhöriga vårdnadshavare. Uppgifterna ska tas bort ur registret om vårdnadshavaren begär det. Detsamma gäller om barnet har fyllt tolv år och själv begär det. Likaså kan det för vårdnadshavare för tillhörigt barn under 18 år finnas anteckning i kyrkobokföringen. Uppgifterna om vårdnadshavare ska tas bort ur registret om vårdnadshavaren begär det.

Kyrkoherdens/församlingsexpeditionens anteckningar

Inkom: Kyrkoherdens beslut:

....
Registrerat i kyrkobokföringen: Diarienummer:

....
Registrerat av: Bevis utsänt:

....

På gång:

Samtalsgrupp för sörjande

Det är flera månader till dess, men vi vill redan nu berätta att i mars 2020 kommer Fristads församling att starta en samtalsgrupp för sörjande. Vid några tillfällen under våren träffas gruppen för att dela tankar om saknaden och hur det förändrade livet går vidare. Vi vänder oss till dig som mist en närstående under 2019. Ledare är Daniel Castor, diakon, och Thomas Berndt, präst.

I nästa nummer av God Jord, som kommer ut sista dagarna i februari, finns mer information om tider och hur du anmäler dig.

Jourhavande präst lyssnar på din berättelse

Alla behöver vi ibland någon att prata med. Ingen ska behöva vara ensam med svåra tankar och därför har Jourhavande präst öppet när många andra har stängt. Prästerna i jouren lyssnar och för inte vidare det som sägs.

– Att få berätta sin berättelse för någon som lyssnar kan vara helande i sig, och kontakten med Jourhavande präst kan hjälpa till att öppna nya perspektiv, berättar Gunilla Löf Edberg, nationell samordnare för Jourhavande präst.

Jourhavande präst är akut själavård och här gäller absolut tystnadsplikt. Det betyder att det som sägs inte får föras vidare. Jouren finns över hela landet och där arbetar både kvinnor och män i alla åldrar anställda i Svenska kyrkan.

Gunilla Löf Edberg.

Digitala kanaler gör kontakten enklare

Tidigare kunde man bara kontakta Jourhavande präst via telefon men sedan några år tillbaka finns möjlighet att både chatta med en präst och skicka ett digitalt brev. Idag är det något färre som ringer medan alltfler tar kontakt via de nya digitala kanalerna. Sedan 2014 har chatten ökat med 100 procent per år.

– Det kan vara så att många tycker att det är lättare att prata om svåra och känslosamma saker skriftligt än via telefon. En del av oss vill hellre höra en röst medan det för andra är naturligare att prata via chatten. Ibland vill jag kanske tänka efter och formulera mina tankar och då är det digitala brevet också en möjlighet, säger Gunilla.

Samma saker tynger oss över tid

Oro, ängslan, rädsla, ensamhet, relationsproblem och ångest. Det vi drabbas av som människor och det som tynger oss mest verkar inte förändras så mycket över tid. Anledningarna till att ta kontakt med Jourhavande präst är i stort sett desamma nu som för 20 år sedan.

– Ja, man kan säga att grundberättelserna är konstanta. Men attityden till samtalsstöd har sannolikt förändrats en del. Det har blivit mer accepterat att söka hjälp och alltfler av oss gör det, säger Gunilla.

Du kontaktar Jourhavande präst via telefon, chatt eller digitalt brev. Mer information och funktionerna chatt och digitalt brev hittar du på www.svenskakyrkan.se/jourhavandeprast

Du behöver inte tillhöra Svenska kyrkan eller vara troende för att kontakta Jourhavande präst. Tjänsten är öppen för alla!

Artikeln är tidigare publicerad på Svenska kyrkans webbplats: www.svenskakyrkan.se

Foto: *Magnus Aronson/Ikon.*

Musik i jul och nyår

1 december
- *Liten adventskantat* av Maria Löfberg. Med Laudatekören och Sångfåglarna. Annika Baetge, piano, Hanna Höglind Manninen, fiol och Stefan Magnusson, trumpet. Borgstena kyrka kl. 09.30.
- Gudstjänst i Vänga kyrka kl. 09.30. Vänga adventskör medverkar. Hjärtligt välkommen att delta i Vänga adventskör (nystartad). Repetition i Vänga församlingshem den 21/11 och 28/11 kl. 18.30-19.30.
- Gudstjänst i Fristads kyrka kl. 11.00. Fristads Kyrkokör och Staffan Yngvesson, trumpet.

8 december
- *Det lider mot jul* - musikgudstjänst i Vänga kyrka kl. 18.00. Kören Viva Vox samt instrumentalister.

12 december
- Luciagudstjänst i Borgstena kyrka kl. 18.00. Borgstenas årskurs 6 tillsammans med förra årets luciatåg.

13 december
- Luciagudstjänst i Fristads kyrka kl. 18.00. Med församlingens barn- och ungdomskörer Så ska det låta, Sångfåglarna och Kors i taket.

14 december
- Kören Kors i taket sjunger på Fristads julmarknad utanför ICA kl. 11.00.

15 december
- Julkonsert i Fristads kyrka kl. 17.00. Medverkande: Fristads Kyrkokör, ensemble ur Borås Salongsorkester. Sångsolister: Josefin Lidén och Fredrik Jonasson. Dirigenter: Jan Hjalmarsson och Jörgen Sandblom.

21 december
- Musikgudstjänst i Tärby kyrka kl. 18.00. Tärbysångarna med vänner.

24 december
- Julgudstjänst på Skogslid kl. 10.00. Jörgen Åkesson, sång.
- Samling vid krubban i Fristads kyrka med körerna Kors i taket och Sångfåglarna, kl. 10.00.
- Julbön i Borgstena kyrka med sång av Sofia Dahlgren, kl. 17.00.
- Julnattsgudstjänst i Vänga kyrka kl.22.00. Jörgen Åkesson, sång.
- Julnattsgudstjänst i Fristads kyrka kl. 23.30. Med Fristads Kyrkokör. Fredrik Jonasson, sång, Emil Jonasson, viola, Staffan Yngvesson, trumpet, Jörgen Sandblom, körledare, orgel och piano.

26 december
- Julsånger med Julkören i Fristads kyrka kl. 18.00.

29 december
- *Julens psalmer och sånger* med Laudatekören. I Borgstena kyrka, kl. 18.00.

31 december
- Nyårsbön med minnesstund i Tärby kyrka kl. 15.00. Per Lundin, violin.
- Nyårsbön i Fristads kyrka kl. 17.00. Per Lundin, violin.

5 januari
- Mässa i Fristads kyrka kl. 11.00 med sång av Cajsa och Charlotte Dahlberg.

6 januari
- Gudstjänst för små och stora i Borgstena kyrka kl. 09.30. Kören Så ska det låta medverkar. Julgransplundring och fika i församlingshemmet efteråt.
- Vi sjunger ut julen. Musikgudstjänst med kören Viva vox i Tämta kyrka kl. 18.00.

Välkommen till Café Prästgården

Här kan du njuta av en kopp kaffe och hembakat, träffa nya och gamla vänner i vår fina prästgårdsmiljö. Café Prästgården är öppet kl. 15.00-19.00 följande datum i vinter:

- 3 december
- 10 december
- 17 december
- 25 februari

Fredagsmys i Prästgården

Visst är det härligt att träffa goda vänner över en bit mat i all enkelhet! Äta gott och sedan prata om allt möjligt medan barnens skratt och lek gör sig påmind från intill. Kostnad: 50:-/vuxen. Barn gratis.
Vi fredagsmyser kl. 18.00 följande datum:

- 13 december
- 31 januari

Musikcirkel

Välkommen till Musikcirkeln där vi sjunger och samtalar om en textförfattare/kompositörs liv och verk. Cirkelledare är Jörgen Sandblom och Lena Maria Olsson Floberg. Självklart dricker vi också 11-kaffe. Vi träffas följande datum kl.10.00-12.00 i Kyrkans Hus:

- 4 december
- 22 januari
- 26 februari

Liturgisk dans

Gudstjänst i Fristads kyrka den 2 februari kl. 11.00. Liturgisk dans med Christina Nyhage.

Handarbetscafé i Prästgården

Ta med ditt handarbete och kom till Prästgården i Fristad. Handarbetscaféet är öppet kl. 10-12 den 28/1 och den 25/2.

Lunchmusik

Fristads kyrka den 13 februari kl. 12.00.
Kom och njut av 25 minuter orgelmusik och få en stunds avkoppling i Fristads kyrka. Därefter serveras soppa i Fristads prästgård för 30 kronor. Vid orgeln: Henric Carlsson.

Stickcafé

Equmeniakyrkan - stickcafé i Vänga församlingshem den 16 februari kl. 15.00.

Tämta stickcafé träffas i Tämta församlingshem kl. 15-17 den 22/1 och den 19/2.

Syföreningsauktion

Den 29 november kl. 18.30 i Tämta församlingshem. Auktion, lotterier och tårtbuffé. Auktionsutropare: Anders Hägmark.

Allsångscafé

Musik är själens röst! Fika, sång och gemenskap. Vi träffas i Kyrkans Hus kl. 10.00-11.30 följande datum:

- 11 december
- 29 januari
- 19 februari

När höstmörkret gör sig påmint kan det vara läge att tillsammans med andra se en riktigt bra film. Och efter filmen kanske prata om vad man sett och upplevt. Vi bjuder på frukt och dryck till filmen.

Vi bjuder in till BIO Fristad i Prästgården följande datum kl. 18.45:

16 december, 27 januari och den **24 februari**.

Julinsamlingen 2019

Årets julinsamling handlar om de orättvisor och övergrepp som en flicka drabbas av bara för att hon är flicka.
Det kan vi aldrig acceptera.

Fler än…

780 miljoner människor över 15 år kan inte läsa.
2/3 av dem är flickor och kvinnor.

30 000 flickor, under arton år blir bortgifta

10 000 flickor könsstympas

…varje dag!

Miljontals flickor i världen lever under förtyck och utsätts för hot, våld och övergrepp – bara för att de är flickor. Vi kan aldrig acceptera att fattigdom och normer ger flickor sämre förutsättningar för ett värdigt liv.

Alla flickor ska själva kunna påverka sin framtid. De ska själva få välja hur och med vem de vill leva sitt liv. De äger rätten att bestämma över sin egen kropp. Förtrycket och övergreppen på flickor är en kränkning av de mänskliga rättigheterna.

Tillsammans tar vi ställning mot fattigdom, förtryck och orättvisor!

Barnens sida

Klura med Daniel och Monica

Ringa in de ord du tycker passar ihop med julen.
Lycka till!

BEHÖVER DU HJÄLP MED PLANTERING OCH SKÖTSEL AV GRAVPLATSEN?

Följande taxor tillämpas för 2020

Gräsputs	Avgiftsfritt
Vattning	255:-/år
Plantering, grav med gräsyta Vattning, rensning, vårplantering, sommarplantering, granris och vinterkrans	1150:-/år
Plantering, grav med singelyta Vattning, rensning, vårplantering, sommarplantering, granris och vinterkrans	1805:-/år
Grundskötsel av grav med gräsyta Vattning och rensning	505:-/år
Grundskötsel av grav med singelyta Vattning och rensning	1150:-/år
Askgravplats, skötsel i 25 år Se anvisningar på sista sidan.	9260:-
Övrigt	
Timtaxa för gravarbeten	420:-/tim
Tvätt av gravsten	
Tvätt av gravvård < 100 cm i september	200:-
Tvätt av gravvård > 100 cm i september	285:-
Tvätt av gravram i september	420:-
Tvätt av gravvård < 100 cm övrig tid	485:-
Tvätt av gravvård > 100 cm övrig tid	585:-
Tvätt av gravram övrig tid	725:-
Planteringslåda	1100:-
Krans och granris	280:-
Gravljus inför allahelgona	125:-

Hela broschyren, **Gravskötselavtal 2020**, kan du läsa eller ladda ner på: www.svenskakyrkan.se/fristad under fliken ”Begravningsverksamhet”.

Vid frågor om Begravningverksamheten kontakta:

Lilli-Ann Grindsiö 22 23 17 eller lilli-ann.grindsio@svenskakyrkan.se
Roger Andersson 22 28 31 eller roger.l.andersson@svenskakyrkan.se
Webbplats: www.svenskakyrkan.se/fristad

Julgranen är egentligen ett träd från paradiset

Ingen jul utan gran. Så är det för många människor. Men granens väg till våra vardagsrum är slingrig och började redan i paradiset.

Sverige lär vara världens julgranstätaste land. Vi använder omkring sex miljoner granar varje år. Hälften köps och hälften huggs på egen hand, inte alltid med tillstånd från markägaren. De här granarna kläs sedan med ljus, glitter, kulor och olika figurer. Pyntet är förstås till för att vara vackert, men en hel del är också kristna symboler.

Kommer från Tyskland

Som så mycket annat när det gäller svenska jultraditioner så kan vi hitta ursprunget i Tyskland för ungefär 500 år sedan. Fast vissa historiker vill gå ännu längre tillbaka. I romarriket fanns under antiken en sed att markera vintersolståndet genom att ta in kvistar från året runt-gröna växter. De symboliserade den obrutna livskraften.

Växterna fanns också med i kyrkornas mysteriespel under medeltiden. På juldagen firades Jesu födelse. Men dagen innan, det vill säga vår julafton, handlade berättelserna om de första människorna och händelserna i Edens lustgård.

Grönskan fick då symbolisera träden i paradiset. Därför började man hänga upp röda äpplen i grenarna. De äpplena har senare blivit de kulor i glas eller plast som vi numera använder.

Luther och granen

Omkring år 1500 började de smyckade träden att flytta in även i bostadshusen. Först hos familjer som hade det gott ställt, sedan allt mer allmänt. Det skedde inte alltid i takt med naturen och 1554 förbjöds därför all granhuggning i staden Freiburg med omnejd.

Pyntet utvecklade också. Det berättas att Martin Luther var den förste som tog in en gran och smyckade den med tända ljus. Detta sedan han på julaftonskvällen vandrat genom skogen och hittat vägen hem genom att följa de glittrande stjärnorna som lyste över träden.

Ljusen i granen är en symbol för Jesus som världens ljus och kulorna påminner om frukten på Livets träd i paradiset.
***Foto**: Christopher Biermann, Pixabay.*

Berättelsen har bara ett fel: den är inte sann. Troligen härstammar den från 1800-talet och den tidens romantiska tänkande. Däremot finns det en riktig koppling till Luther, eftersom julgranen framför allt blev populär i protestantiska hem. Katoliker föredrog att använda julkrubba. Denna skillnad levde kvar länge, och det var inte förrän 1982 som en gran restes på Petersplatsen i Rom.

Spreds över världen

Till Sverige kom julgranen i mitten av 1700-talet. Premiären lär ha skett på Stora Sundby herrgård i Södermanland. Där finns dokument som talar om en gran med vaxljus och gotter.

Under 1800-talet spred sig bruket med julgran till allt bredare grupper, och till allt fler länder. Något som bidrog till framgången var en bild på hur det engelska kungaparet drottning Victoria och prins Albert klädde en gran. Denna bild spreds både i tidningar och som vykort. Den anses bland annat ha bidragit till att julgranen blev populär i USA.

Under 1900-talet har granens segertåg fortsatt över världen, och den förekommer numera även i länder där man egentligen inte firar jul. Och vi svenskar med våra stora skogar är troligen det mest granälskande folket i världen, även om vi nog inte alltid tänker på att det är ett paradisträd vi tar in.

Text: Sven-Erik Falk.

Klimatet i centrum för nytt biskopsbrev

Biskop Åke Bonnier. *Foto: Magnus Aronson/Ikon.*

Svenska kyrkans biskopar har lanserat ett nytt biskopsbrev om klimatet. Det presenterades under Bokmässan i Göteborg i slutet på september.

– Det är tydligt att klimatfrågan har både andliga och existentiella dimensioner. Därför tar biskopsbrevet upp såväl naturvetenskaplig kunskap som själavård, teologi och konkreta uppmaningar, berättar biskop Åke Bonnier, Skara.

Griper tag i oron

Biskopsbrevet talar om klimatkrisen på ett sätt som knappast gjorts tidigare. Det inleds med en sammanfattning av kunskapsläget. Detta följs av reflektioner om vår roll som människor, hur vi kan uppleva både hot, ångest och hopp i klimatfrågan. Det mynnar ut i vägar framåt och uppmaningar som riktas åt en rad olika håll. De är ställda till beslutsfattare i Sverige och internationellt, men också till näringslivet, organisationer och enskilda människor. Självklart gäller uppmaningarna också Svenska kyrkan och kyrkor i hela världen.

– Biskopsbrevet griper tag i den oro, den skuld och de frågor som klimatfrågorna väcker. Här finns förutsättningar för att frigöra de goda krafter som krävs, både individuellt och kollektivt. Kärleken till skapelsen kan övervinna såväl handlingsförlamning som förnekelse, säger biskopen.

Vägar framåt

Biskopsbrevet poängterar att utifrån en kristen livssyn finns vägar framåt även genom kris – men att tiden är knapp. Just därför behövs en helhetssyn och engagemang utifrån den bästa tillgängliga kunskapen som finns, inte minst på det andliga området.

– I detta arbete behöver vi den kraft som vår kristna tro ger oss. Den uppfattningen bekräftas också i kontakter med kyrkor i andra delar av världen och i samtal över religionsgränser, säger biskop Åke Bonnier.

Det går att läsa mer om biskopsbrevet på Svenska kyrkans hemsida, svenskakyrkan.se/biskoparnas-brev-om-klimatet. Vill man hellre läsa biskopsbrevet i bokform finns det att köpa på Svenska kyrkans webbshop.

Miljörutan!

Fristads församling ska sätta upp miljömål varje år. Detta krävs för att Fristads församling ska få fortsätta att vara miljödiplomerade i Fas 1. Nästa års milömål är följande:

- Fristads församling ska bli bättre på att inte använda plastprodukter.
- I Fristads församling undviker vi palmolja vid inköp. Om det inte finns andra alternativ, köp certifierad palmolja.
- Miljögruppen har funnit att vi i Fristads församling behöver intensifiera arbetet med ideella och förtroendevalda i miljöfrågor.
- I Fristads församling har vi som mål att vi har fokus på miljön minst en gång i all gruppverk samhet.

Ideell medarbetare:

En viktig del av Fristads församlings arbete

Vad innebär det att vara ideell? Du gör en insats utan ekonomisk ersättning, som bygger på ett ömsesidigt givande och tagande. Som ideell blir du en person som bidrar till att nätverket växer både för dig och för dina medmänniskor. Insatsen utformas efter dina och verksamhetens behov och förutsättningar. Du har regelbunden kontakt med våra samordnare som bistår med att organisera insatser och stöttar dig med eventuell utbildning.

Ideella insatser kan exempelvis innebära att du hjälper till eller själv ansvarar för något - att vara med att ordna fika eller vara ledare i någon grupp. Vi är väldigt glada om du själv har idéer du skulle vilja förverkliga. Vi ger dig stöd för att komma igång och du får tillgång till vår infrastruktur och vårt nätverk. Ideella insatser ska inte ersätta anställd personal, utan vara ett komplement som vidgar våra möjligheter att vara en levande kyrka i vår församling.

Fler exempel på saker du kan engagera dig i:

- Kyrkvärdar, gudstjänstvärdar, vara med i gudstjänstgrupper och arbete med det.
- Allhelgonahelgen, hålla kyrkan öppen
- Internationell grupp, ordna med samlingar och insamlingar, som världens barn, vid julmarknader och liknande
- Lägga information i brevlådor
- Ledare och medhjälpare för grupper för barn och ungdomar
- Medverka i allsångscafé med program och musik
- Besöksgrupp, samarbete med Röda korset

Och mycket mycket mer...

Vill du göra en ideell insats? Kontakta våra samordnare, Daniel Castor. Tfn: 033-22 23 05, eller via mail: daniel.castor@svenskakyrkan.se

Gudstjänster vintern 2019/2020

(Reservation för ev. ändringar. Se även predikoturer i BT på lördagar, eller se vår hemsida www.svenskakyrkan.se/fristad)

Gudstjänst på Skogslid
varje onsdag kl. 15.00

December .....

1 Första söndagen i advent
09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka. Liten adventskantat med körerna Laudate, Sångfåglarna samt instrumentalister.
09.30 Gemensam gudstjänst i Vänga kyrka. Vänga adventskör.
11.00 Gudstjänst i Fristads kyrka.
15.00 Gudstjänst i Tärby kyrka.
17.00 Gemensam gudstjänst i Tämta kyrka. Kören Viva Vox medverkar.

2 Måndag
18.30 Scoutgudstjänst i Fristads kyrka

8 Andra söndagen i advent
09.30 Mässa i Borgstena kyrka.
11.00 Gudstjänst i Fristads kyrka.
18.00 Musikgudstjänst i Vänga kyrka. *Det lider mot jul* med kören Viva Vox samt instrumentalister.

Denna tidning räknas som **samhällsinformation** och ska delas ut till alla hushåll i postnummerområden: 513 XX, 506 49, 506 70

12 Torsdag
18.00 Luciagudstjänst i Borgstena kyrka. Borgstenas årskurs 6 tillsammans med förr årets luciatåg.

13 Luciadagen
18.00 Luciagudstjänst i Fristads kyrka. Medverkande körer: Så ska det låta, Sångfåglarna och Kors i taket.

15 Tredje söndagen i advent
09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka.
17.00 Musikgudstjänst i Fristads kyrka. Fristads kyrkokör och ensemble ur Borås Salongsorkester.

21 Lördag
18.00 Musikgudstjänst i Tärby kyrka. Tärbysångarna med vänner.

22 Fjärde söndagen i advent
11.00 Högmässa i Fristads kyrka.

24 Julafton
09.30 Equmeniakyrkans Julbön, församlingshemmet i Vänga.
10.00 Samling vid krubban i Fristads kyrka. Medverkande körer: Sångfåglarna och Kors i taket.
10.00 Julgudstjänst, Skogslid.
17.00 Julbön i Borgstena kyrka.
22.00 Julnattsgudstjänst i Vänga kyrka.
23.30 Julnattsgudstjänst i Fristads kyrka.

25 Juldagen
07.00 Julotta i Tämta kyrka. Kören Viva Vox medverkar.
09.00 Julotta i Tärby kyrka.

26 Annandag jul
18.00 Gudstjänst i Fristads kyrka. Julkören medverkar.

29 Söndagen efter jul
18.00 Musikgudstjänst i Borgstena kyrka. *Julens psalmer och sånger* med Laudatekören.

31 Nyårsafton
15.00 Nyårsbön med minnesstund i Tämta kyrka. Kören Viva Vox medverkar.
15.00 Nyårsbön med minnesstund i Tärby kyrka.
17.00 Nyårsbön i Fristads kyrka.
17.00 Nyårsbön med minnesstund i Borgstena kyrka.

Januari

1 Nyårsafton
16.00 Gemensam mässa i Equmeniakyrkan, Fristad.

5 Söndagen efter nyår
11.00 Mässa i Fristads kyrka.
18.00 Equmeniakyrkan firar missionsgudstjänst i församlingshemmet, Vänga.

6 Trettondedag jul
09.30 Gudstjänst för små och stora i Borgstena kyrka. Kören Så ska det låta medverkar. Julgransplundring och fika i församlingshemmet efteråt.
18.00 Musikgudstjänst i Tämta kyrka. Vi sjunger ut julen. Kören Viva Vox medverkar.

12 Första söndagen efter trettondedagen
09.30 Mässa i Borgstena kyrka.
11.00 Gudstjänst i Fristads kyrka.
18.00 Gemensam gudstjänst med nattvard i församlingshemmet, Vänga.

19 Andra söndagen efter trettondedagen
09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka.
11.00 Gemensam gudstjänst i Fristads kyrka.
15.00 Gudstjänst i Tärby kyrka. Alla som döptes under 2019 i Tärby kyrka bjuds in för att hämta sin dopängel.
18.00 Mässa i Tämta kyrka.

26 Tredje söndagen efter trettondedagen
09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka.
11.00 Mässa i Fristads kyrka.
18.00 Mässa i Vänga kyrka.

30 Torsdag
20.30 Veckomässa i Fristads kyrka.

Februari

2 Kyndelsmässodagen
09.30 Equmeniakyrkan firar gudstjänst i församlingshemmet, Vänga.
10.00 Gemensam gudstjänst i Equmeniakyrkan, Borgstena.
11.00 Gudstjänst i Fristads kyrka med liturgisk dans.

9 Septuagesima
09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka. Alla som döptes under 2019 i Borgstena kyrka bjuds in för att hämta sin dopängel.
09.30 Gemensam gudstjänst i Vänga kyrka. Alla som döptes under 2019 i Vänga kyrka bjuds in för att hämta sin dopängel.
11.00 Mässa i Fristads kyrka.
18.00 Mässa i Tärby kyrka.

16 Sexagesima
09.30 Gudstjänst i Borgstena kyrka.
11.00 Gudstjänst i Fristads kyrka. Alla som döptes 2019 i Fristads kyrka bjuds in för att hämta sin dopängel.
15.00 Gudstjänst i Tämta kyrka. Alla som döptes under 2019 i Tämta kyrka bjuds in för att hämta sin dopängel.

23 Fastlagssöndagen
09.30 Mässa i Borgstena kyrka.
11.00 Mässa i Fristads kyrka.
18.00 Gudstjänst i Vänga kyrka.

26 Askonsdagen
18.00 Askonsdagsmässa i Vänga kyrka.

27 Torsdag
20.30 Veckomässa i Fristads kyrka.

VÄLKOMMEN ATT HÖRA AV DIG TILL FRISTADS FÖRSAMLING

Post-/besöksadress: Kyrkans Hus, Stora vägen 2, 513 34 Fristad
Telefon vxl: 033 - 22 23 00
Hemsida: www.svenskakyrkan.se/fristad
E-post: fristads.forsamling@svenskakyrkan.se
Facebook: www.facebook.com/svenskakyrkanfristad

MILJÖMÄRKT 341 769